

## Plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling

# Tillingseskolan årskurs F-6

Läsåret 2011-2012

En presentation av skolans arbete för att främja elevers lika rättigheter samt åtgärder för att förebygga diskriminering



Denna plan kallas ”**LIKABEHANDLINGSPLANEN**” ute i verksamheten och i kontakten med elever och föräldrar

Reviderad 2011-11

## Innehållsförteckning

<b>1. GRUNDUPPGIFTER</b>	<b>3</b>
Verksamhetsformer som omfattas av planen	3
Ansvariga för planen	3
Vår vision	3
Planens giltighetstid	3
Elevernas delaktighet	3
Vårdnadshavarnas delaktighet	3
Personalens delaktighet	3
Förankring av planen	3
<b>2. UTVÄRDERING</b>	
Utvärdering av föregående års plan	4
Delaktiga i utvärderingen av föregående års plan	4
Resultat av utvärderingen av föregående års plan	4
Nya mål inför läsåret 2011-2011	4
Utvärdering av planen för läsåret 2011-2012	4
<b>3. FRÄMJANDE INSATSER</b>	<b>5</b>
<b>3.1</b> Trakasserier och kränkande behandling	5
<b>3.2</b> Etnisk tillhörighet	6
<b>3.3</b> Religion eller annan trosuppfattning	7
<b>3.4</b> Kön	8
<b>3.5</b> Funktionshinder	9
<b>3.6</b> Sexuell läggning	10
<b>4. KARTLÄGGNINGAR</b>	<b>11</b>
Kartläggningsmetoder under läsåret 2010-2011	11
Resultat och analys	11
<b>5. FÖREBYGGANDE ÅTGÄRDER</b>	<b>12</b>
Diskriminering, trakasserier och kränkande behandling	12
Uppföljning av arbetet	12
Åtgärd	12
Motivera åtgärd	13
<b>6. RUTINER FÖR AKUTA SITUATIONER</b>	<b>14</b>
Policy	14
Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling	14
Rutiner för att utreda och åtgärda när elever kränks av andra elever	14
Rutiner för att utreda och åtgärda när elever kränks av personal	14
Rutiner för uppföljning	14
Rutiner för dokumentation	14
Ansvarsförhållande	15
Personal som elever och föräldrar kan vända sig till	15
<b>7. Bilagor</b>	<b>16</b>
BILAGA 1 - Viktiga ord och begrepp	16
BILAGA 2 - Lagar som styr vårt arbete	21
BILAGA 3 - Planering Kartläggnings- och Utvärderingsarbetet	23
BILAGA 4 - Planering Främjande arbetet	24
BILAGA 5 - Planering Förebyggande arbetet	25
BILAGA 6 - Rutiner Utreda/Åtgärda då elev kränks av elev	26
BILAGA 7 - Rutiner Utreda/Åtgärda då elev kränks av vuxen	27
BILAGA 8A - Samtalsstöd Steg 1	28
BILAGA 8B - Samtalsstöd Steg 2	29
BILAGA 8C - Samtalsstöd Steg 3	30
BILAGA 9 – Tillbudsrapport	31
BILAGA 10 – Ordningsregler	32

## 1. GRUNDUPPGIFTER

Förklaringar och beskrivningar av viktiga ord och begrepp finns i Bilaga 1.

### **Verksamhetsformer som omfattas av planen**

Den verksamhetsform som omfattas av planen är Tillingseskolan årskurs F-6.

### **Ansvarig för planen**

Ansvarig för att planen utvärderas varje år och att en ny plan upprättas i samband med utvärderingen är skolans rektor med hjälp av Elev-Hälsa-Teamet (EHT).

### **Vår vision**

Visionen på Tillingseskolan är att ingen blir utsatt för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling, att alla barn känner tillit till de vuxna och att barnen ska känna sig trygga både ute och inne.

### **Planens giltighetstid**

Planen gäller under läsåret 2011 – 2012.

### **Elevernas delaktighet**

Eleverna är delaktighet i att upprätta och följa upp arbetet med planen genom att medverka vid den årliga utvärderingen av planen, besvara trivselenkäter under läsåret, genom planerat och regelbundet värdegrundsarbete ute i klasserna samt genom att delta vid riktade temadagar.

### **Vårdnadshavarnas delaktighet**

Vårdnadshavarna är delaktighet i utformningen av planen genom att delta i den årliga utvärderingen av planen.

### **Personalens delaktighet**

Personalen är delaktig i utformningen av planen genom att medverka i den årliga utvärderingen av planen. En löpande uppföljning av arbetet med planen sker genom att personalen regelbundet diskuterar aktuella frågeställningar på konferenser, APT och i handledning, samt genom arbetet i klasserna med det främjande arbetet.

### **Förankring av planen**

Planen görs känd och förankras i olika steg hos personalen, vårdnadshavarna och eleverna. (Bilaga 3)

Planen görs känd för nyanställd personal.

Planen finns tillgänglig på Mönsterås kommuns hemsida [www.monsteras .se](http://www.monsteras.se)

## 2. UTVÄRDERING

**De mål som har utvärderats utifrån föregående års plan är följande;**

Någon utvärdering av föregående års plan har inte gjorts.

**Resultat av utvärderingen av föregående läsårs plan**

Något resultat finns inte att redovisa.

**Nya mål inför läsåret 2011-2012 utifrån utvärderingarnas resultat**

Några nya mål har inte kunnat formuleras utifrån någon tidigare utvärdering. Däremot finns mål för det kommande läsåret under kapitel 4 "Kartläggning"

**Utvärdering av planen för läsåret 2011-2012**

Den nya planen för läsåret 2011-2012 skall utvärderas senast i juni 2012.

Eleverna på Tillingeskolan utvärderar planen vid två tillfällen under läsåret. En gång i december 2011 och en gång i maj 2012. Eleverna i årskurserna 4-6 besvarar en enkät individuellt skriftligt. För eleverna i årskurserna F-3 anpassas frågorna i enkäten och metoden att besvara dessa på utifrån elevernas ålder.

Vårdnadshavarna inbjuds att medverka i utvärderingen genom att besvara en enkät via Internet under vårterminen 2012.

Personalen utvärderar planen under utvärderingsdagarna i juni 2012.

Som ett verktyg i utvärderingsarbetet kommer "Husmodellen" att användas.

Dokumentation och statistik kring tillbud under läsåret sammanställs och analyseras i juni 2012.

Ansvarig för att utvärdering, sammanställning och analys av planen för läsåret 2011-2012 genomförs är skolans rektor med hjälp av EHT.

### 3. FRÄMJANDE INSATSER

Det främjande arbete genomförs i alla elevgrupper inkluderat i det löpande pedagogiska arbetet under hela läsåret utifrån en särskild plan (se Bilaga 4)

#### 3.1 Det område som berörs av insatsen är trakasserier och kränkande behandling.

Målet med arbetet är att ingen på **Tillingseskolan F-6** skall utsättas för trakasserier eller kränkande behandling.

##### Uppföljning av arbetet sker genom att:

- All personal på skolan agerar omedelbart utifrån skolans rutiner vid misstanke om trakasserier eller kränkande behandling förekommer.
- Inventering och analys av dokumentation och statistik avseende trakasserier och kränkande behandlingar görs i slutet av läsåret 2012. (Bilaga 3)
- Enkäter och utvärderingar av det främjande arbetet sker enligt planering under läsåret (Bilaga 3)

##### Insatser och ansvariga för främjande insatser avseende trakasserier och kränkande behandling:

- Arbete mot trakasserier eller kränkande behandling sker under läsåret utifrån en för alla välkänd planering (Bilaga 4)  
(Ansvar rektor)
- All personalen utbildas i hantering av trakasserier och kränkande behandling utifrån skolans rutiner.  
(Ansvar rektor)
- Alla elevers förmåga till empati och respekt för allas lika värde tränas genom regelbundet värdegrundsarbete med bl.a. Lions Quest, EQ-verkstaden, kompisamtal och sociala samtal.  
(Ansvar klassföreståndare)

Arbetet pågår under hela läsåret. Insatserna under läsåret ska dokumenteras.

### **3.2 Det område som berörs av insatsen är diskriminering utifrån etnisk tillhörighet.**

Målet med arbetet är att ingen på **Tillingseskolan F-6** skall utsättas för diskriminering utifrån etnisk tillhörighet.

#### **Uppföljning av arbetet sker genom att:**

- All personal på skolan agerar omedelbart utifrån skolans rutiner vid misstanke om diskriminering utifrån etnisk tillhörighet förekommer.
- Inventering och analys av dokumentation och statistik avseende diskriminering utifrån etnisk tillhörighet görs i slutet av läsåret 2012. (Bilaga 3)
- Enkäter och utvärderingar av det främjande arbetet sker enligt planering under läsåret (Bilaga 3)

#### **Insatser och ansvariga för främjande insatser avseende diskriminering utifrån etnisk tillhörighet:**

- Personalen får information och utbildning i frågor som berör diskrimineringsgrunden etnisk tillhörighet.  
(Ansvar rektor)
- Arbetet mot diskriminering utifrån etnisk tillhörighet sker under läsåret utifrån för alla välkänd planering (Bilaga 4)  
(Ansvar rektor)
- Elevens val planeras så att diskrimineringsgrunden etnisk tillhörighet beaktas.  
(Ansvar arbetslaget)
- Kompissamtal och sociala samtal planeras och genomförs så att diskrimineringsgrunden etnisk tillhörighet beaktas.  
(Ansvar arbetslaget)
- FN-dagen planeras och genomförs så att diskrimineringsgrunden etnisk tillhörighet beaktas.  
(Ansvar rektor och arbetslaget)

Arbetet pågår under hela läsåret. Insatserna under läsåret ska dokumenteras.

### **3.3 Det område som berörs av insatsen är diskriminering utifrån religion eller annan trosuppfattning.**

Målet med arbetet är att ingen på **Tillingseskolan F-6** skall utsättas för diskriminering utifrån religion eller annan trosuppfattning.

#### **Uppföljning av arbetet sker genom att:**

- All personal på skolan agerar omedelbart utifrån skolans rutiner vid misstanke om diskriminering utifrån religion eller annan trosuppfattning förekommer.
- Inventering och analys av dokumentation och statistik avseende diskriminering utifrån religion eller annan trosuppfattning görs i slutet av läsåret 2012. (Bilaga 3)
- Enkäter och utvärderingar av det främjande arbetet sker enligt planering under läsåret (Bilaga 3)

#### **Insatser och ansvariga för främjande insatser avseende diskriminering utifrån religion eller annan trosuppfattning:**

- Arbeta mot diskriminering utifrån religion eller annan trosuppfattning sker under läsåret utifrån för alla välkänd planering (Bilaga 4)  
(Ansvar rektor)
- Personalen får information och utbildning i frågor som berör diskrimineringsgrunden religion eller annan trosuppfattning.  
(Ansvar rektor)
- I skolmatsalen erbjuds alternativa maträtter så att diskrimineringsgrunden religion eller annan trosuppfattning beaktas.  
(Ansvar rektor samt ansvarig för kostenheten)
- Temadagar planeras så att diskrimineringsgrunden religion eller annan trosuppfattning beaktas.  
(Ansvar arbetslaget)
- Skolavslutningen för hela skolan planeras så att diskrimineringsgrunden religion eller annan trosuppfattning beaktas.  
(Ansvar rektor)
- I årskurserna 3-6 undervisas eleverna i begreppet religionsfrihet och har kännedom om de större religionerna.  
(Ansvar undervisande pedagog och arbetslaget).

Arbetet pågår under hela läsåret. Insatserna under läsåret ska dokumenteras.

### **3.4 Det område som berörs av insatsen är diskriminering utifrån kön.**

Målet med arbetet är att ingen på **Tillingseskolan F-6** skall utsättas för diskriminering utifrån kön.

#### **Uppföljning av arbetet sker genom att:**

- All personal på skolan agerar omedelbart utifrån skolans rutiner vid misstanke om diskriminering utifrån kön förekommer.
- Inventering och analys av dokumentation och statistik avseende diskriminering utifrån kön görs i slutet av läsåret 2012. (Bilaga 3)
- Enkäter och utvärderingar av det främjande arbetet sker enligt planering under läsåret (Bilaga 3)

#### **Insatser och ansvariga för främjande insatser avseende diskriminering utifrån kön:**

- Personalen får information och utbildning i frågor som berör diskrimineringsgrunden kön.  
(Ansvar rektor)
- Arbete mot diskriminering utifrån kön sker under läsåret utifrån för alla välkänd planering (Bilaga 4)  
(Ansvar rektor)
- I samtliga klasser används "talrundor" tillsammans med nallen "Quintus" eller annan symbolisk figur som barnen känner igen.  
(Ansvar undervisande pedagog)
- Hela skolan sjunger planeras så att diskrimineringsgrunden kön beaktas.  
(Ansvar arbetslaget)
- Rastaktiviteter planeras och genomförs så att diskrimineringsgrunden kön beaktas.  
(Ansvar arbetslaget)

Arbetet pågår under hela läsåret. Insatserna under läsåret ska dokumenteras.

### **3.5 Det område som berörs av insatsen är diskriminering utifrån funktionshinder.**

Målet med arbetet är att ingen elev på **Tillingseskolan F-6** skall utsättas för diskriminering utifrån funktionshinder.

#### **Uppföljning av arbetet sker genom att:**

- All personal på skolan agerar omedelbart utifrån skolans rutiner vid misstanke om diskriminering utifrån funktionshinder förekommer.
- Inventering och analys av dokumentation och statistik avseende diskriminering utifrån funktionshinder görs i slutet av läsåret 2012. (Bilaga 3)
- Enkäter och utvärderingar av det främjande arbetet sker enligt planering under läsåret (Bilaga 3)

#### **Insatser och ansvariga för främjande insatser avseende diskriminering utifrån funktionshinder:**

- Arbete mot diskriminering utifrån funktionshinder sker under läsåret utifrån för alla välkänd planering (Bilaga 4)  
(Ansvar rektor)
- Personalen får information och utbildning i frågor som berör diskrimineringsgrunden funktionshinder.  
(Ansvar rektor)
- Idrottslektioner, temadagar och utedagar under läsåret 2011 – 2012 planeras så att diskrimineringsgrunden funktionshinder beaktas.  
(Rektor och Arbetslaget)
- Invigningen av det nya läsåret planeras så att diskrimineringsgrunden funktionshinder beaktas.  
(Ansvar arbetslaget)
- Skolavslutningen för hela skolan planeras så att diskrimineringsgrunden funktionshinder beaktas.  
(Ansvar rektor)

Arbetet pågår under hela läsåret. Insatserna under läsåret ska dokumenteras.

### **3.6 Det område som berörs av insatsen är diskriminering utifrån sexuell läggning.**

Målet med arbetet är att ingen på **Tillingseskolan F-6** skall utsättas för diskriminering utifrån sexuell läggning.

#### **Uppföljning av arbetet sker genom att:**

- All personal på skolan agerar omedelbart utifrån skolans rutiner vid misstanke om diskriminering utifrån sexuell läggning förekommer.
- Inventering och analys av dokumentation och statistik avseende diskriminering utifrån sexuell läggning görs i slutet av läsåret 2012. (Bilaga 3)
- Enkäter och utvärderingar av det främjande arbetet sker enligt planering under läsåret (Bilaga 3)

#### **Insatser och ansvariga för främjande insatser avseende diskriminering utifrån sexuell läggning:**

- Personalen får information och utbildning i frågor som berör diskrimineringsgrunden sexuell läggning.  
(Ansvar rektor)
- Arbeta mot diskriminering utifrån sexuell läggning sker under läsåret utifrån för alla välkänd planering (Bilaga 4)  
(Ansvar rektor)
- Inkluderat i det löpande pedagogiska arbetet visas eleverna på den mångfald som kan finnas vad gäller olika familjesituationer.  
(Ansvar arbetslaget)

Arbetet pågår under hela läsåret. Insatserna under läsåret ska dokumenteras.

## 4. KARTLÄGGNING

### **Kartläggningsmetoder under läsåret 2010-2011**

Elever och vårdnadshavare medverkade i kartläggningen genom att besvara en kommunövergripande Brukarenkät via internet, i februari 2011.

Påståenden att besvara i den kommunövergripande enkäten var följande;

- - Mitt barn trivs bra i skolan
- - Mitt barn känner trygghet i skolan
- - Mitt barn har tillräckligt med inflytande över sitt skolarbete
- - Mitt barn får det stöd han/hon behöver i skolan
- - Som förälder får jag tillräckligt med kunskaper om målen för mitt barns lärande
- - Skolan präglas av arbetsro
- - Skolan arbetar för att stoppa alla former av kränkningar
- - Skolan lämnar tydlig information om mitt barns kunskapsutveckling
- - I skolan utvecklar mitt barn sin förmåga att arbeta i demokratiska former
- - I skolan får mitt barn lära sig respekt för miljön
- - Skolan arbetar för att stoppa alla former av diskriminering

Genom inventering och analys av dokumentation samt statistik över tillbud kartlades om någon varit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling. Dagliga observationer under lektionsfri tid med rast- och bussvakter ingick också i det kartläggande arbetet.

Personalen involverades i kartläggningen genom att gemensamt besvara en enkät om Likabehandlingsplanen under utvärderingsdagarna i juni 2011.

### **Resultat och analys**

Analysen av svaren från den kommunövergripande brukarenkäten visar att drygt 94 % av eleverna både trivs och känner sig trygga i skolan.

När det gäller påståendet "Skolan arbetar för att stoppa alla former av kränkningar" svarade också ca 96% av eleverna "Ja".

Bland de yngre eleverna (vars föräldrar besvarar enkäten) var deltagandet lågt, bara 62% besvarade frågorna.

## 5. FÖREBYGGANDE ÅTGÄRDER

Att motverka förekomsten av diskriminering, trakasserier och kränkningar.

**De områden som berörs av åtgärden är diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.**

Målet med arbetet är att ingen elev på Tilligeskolan skall utsättas för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

### Uppföljning av arbetet

- All personal på Tillingeskolan agerar omedelbart utifrån skolans rutiner vid misstanke om diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling förekommer.
- Inventering och analys av dokumentation och statistik avseende diskriminering, trakasserier och kränkande behandlingar görs i slutet av läsåret 2012. (Bilaga 3)
- Enkäter och utvärderingar av det förebyggande arbetet sker enligt planering under läsåret (Bilaga 3)

### Åtgärd

- Frågeställningar i enkäter och utvärderingar under läsåret 2011-2012 formuleras utifrån frågor som gäller diskriminering, trakasserier och kränkningar.  
(Ansvar rektor)
- Personalen utbildas i hantering av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling utifrån skolans rutiner.  
(Ansvar rektor och arbetslaget)
- Schema över vem som är rastvärd finns uppsatta på platser väl synliga för alla i skolan.  
(Ansvar rektor och arbetslaget)
- Rastvärdar har även i fortsättningen reflexvästar på sig för att vara väl synliga för alla elever  
(Ansvar rektor och arbetslaget)
- En kortfattad, skriftlig informationsbroschyr om Likabehandlingsplanen delas ut till alla vårdnadshavare vid föräldramöten eller per post.  
(Ansvar klassföreståndare)
- Information och diskussion om och kring Likabehandlingsplanen inklusive rutiner för akuta händelser sker vid flera tillfällen under året utifrån en planering som personal, elever och vårdnadshavare känner till (se Bilaga 3)  
(Ansvar rektor samt klassföreståndare)
- I varje klassrum finns en inplastad version av den kortfattade informationsbroschyren.  
(Ansvar klassföreståndare)

## **Motivera åtgärd**

Vuxnas närvaro bland eleverna under lektionsfri tid är betydelsefull och för att säkerställa detta finns rastvärdar. Rastvärdarna har, och skall fortsätta att ha reflexvästar på sig för att vara väl synliga för alla elever.

När det gäller påståendet "Skolan arbetar för att stoppa alla former av kränkningar" nådde inte Tillingskolan riktigt ända fram till 100 % "Ja"-svar.

Det är av största vikt att det förebyggande och främjande arbetet under kommande läsåret görs välkänt bland alla vårdnadshavare. Detta sker genom samtal, via Trivsel- och trygghetsenkäter samt genom en kortfattad informationsbroschyr som skall delas ut till samtliga vårdnadshavare. En övergripande planering av det främjande och förebyggande arbetet under läsåret finns presenterat i Likabehandlingsplanen (Bilaga 4 och 5)

Frågeställningar i enkäter och utvärderingar under läsåret 2011-2012 formuleras utifrån frågor som gäller diskriminering, trakasserier och kränkningar.

## 6. RUTINER FÖR AKUTA SITUATIONER

### **Policy**

På Tillingeskolan blir ingen utsatt för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling. Det skall råda nolltolerans mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling på skolan.

### **Rutiner för att tidigt upptäcka diskriminering, trakasserier och kränkande behandling**

Rastvärdar finns för att alla platser där eleverna uppehåller sig under lektionsfri tid skall hållas under god uppsikt. Scheman över vem som är rastvärd finns uppsatta i personalrummet samt i alla klassrum.

Genom två enkäter under läsåret tillfrågas elever och vårdnadshavare om hur de upplever skolans klimat då det gäller diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Personalen får utbildning i och har god kunskap om skolans handlingsplaner vid akuta situationer.

Personal, elever och vårdnadshavare är insatta och delaktiga i skolans arbete mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling

### **Rutiner för att utreda och åtgärda vid misstanke om att elev kränks av elev**

Se Bilaga 6

### **Rutiner för att utreda och åtgärda vid misstanke om att elev kränks av personal**

Se Bilaga 7

### **Rutiner för uppföljning**

Se Bilaga 6, 7, 8A, 8B, 8C

### **Rutiner för dokumentation**

Se Bilaga 6, 7, 8A, 8B, 8C och 9

## **Ansvarsförhållande**

**Rektor** har det yttersta ansvaret för allt arbete i skolan, för att planen mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling upprättas, följs samt årligen utvärderas och revideras. Rektor ansvarar för att medarbetare kontinuerligt utbildas för att aktivt kunna arbeta mot diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling.

**Alla som arbetar på skolan** är skyldiga att främja likabehandling och att förebygga och motverka diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling. Det innebär att vid minsta misstanke om detta ska den enskilde reagera och ingripa, samt så fort som möjligt utreda händelsen.

**Eleverna** ska trivas och känna samhörighet med de vuxna på skolan. Trivsel är en av de viktigaste förutsättningarna för att god inläring. Varje elev kan genom ett trevligt bemötande vara till stor hjälp för att skapa en trivsamt och trygg miljö. Om du som elev någon gång blir utsatt för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling vill vi att du pratar med en vuxen på skolan. Detta gäller också om du upplever att någon annan blir utsatt.

**Vårdnadshavarna** är viktiga! Om både skolan och hemmet tar klart avstånd från all diskriminering, trakasserier och kränkande behandling får detta en positiv påverkan på barnen. Om du som vårdnadshavare misstänker att ditt eller någon annans barn blir utsatt på något sätt vill vi att du kontaktar någon personal på skolan. Det kan vara svårt att acceptera och förstå om man upptäcker att ens eget barn mobbar eller kränker andra. Vi ber dig att göra helt klart för barnet att du ser mycket allvarligt på beteendet och att du inte accepterar det. Du som vårdnadshavare är alltid välkommen att kontakta oss på skolan för stöd och råd.

## **Personal som elever och vårdnadshavare kan vända sig till**

- Personalrummet 0499-177 63
- Rektor Per-Ola Eimar 0499-179 51
- Skolsköterska Anette Arvidsson 0499-177 62, 070-67 23 713
- Skolkurator Catarina Lundin 0499-176 16, 070-25 98 345

**Viktiga ord och begrepp****Barn- och Elevombudsmannen BO ([www.bo.se](http://www.bo.se))**

Det är nolltolerans mot kränkningar i skolan. Alla barn och elever har rätt att vistas i en skolmiljö fri från diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Den 1 april 2006 inrättades Barn- och elevombudet (BEO). Nu är vi en del av Skolinspektionen, men har samtidigt ett självständigt uppdrag. BEO övervakar tillsammans med Skolinspektionen en del av skollagen (6 kapitlet) som handlar om kränkande behandling. Tillsammans med Diskrimineringsombudsmannen (DO) ska vi också arbeta för att motverka kränkningar, diskriminering och trakasserier av barn och elever. En mycket viktig uppgift är att ta tillvara barn och elevers rättigheter. Det innebär att vi utreder anmälningar om kränkande behandling och kan företräda enskilda barn och elever i domstol.

**Barn- och elevombudet ska:**

- Tillvarata barns och elevers rättigheter, i enlighet med lagen. Det innebär att vi utreder anmälningar om kränkande behandling och kan företräda enskilda barn och elever i domstol.
- Informera om 6 kapitlet i skollagen, men också ge råd om hur lagen ska användas. Det gör vi på flera olika sätt, förutom att vi skriver artiklar och informationstexter på vår webbplats och ger ut broschyrer så är vi också ute och utbildar, ofta lärare men även till exempel elevråd.
- Följa utvecklingen inom området, till exempel genom att följa forskning inom området.
- Upprätta kontakter och samarbeta med andra myndigheter och ombudsmän, till exempel Barnombudsmannen och Diskrimineringsombudsmannen, kommuner, elevorganisationer som SVEA.
- Hjälpa barn och elever så att deras anmälan kommer till Diskrimineringsombudsmannen (DO) när det är dem som ska utreda ärendet.

**Diskrimineringsombudsmannen DO ([www.do.se](http://www.do.se))**

Diskrimineringsombudsmannen (DO) är en statlig myndighet som arbetar mot diskriminering och för allas lika rättigheter och möjligheter. Det gör myndigheten främst genom att se till att diskrimineringslagen följs. Diskrimineringslagen förbjuder diskriminering som har samband med kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

DO bildades den 1 januari 2009 genom att de fyra dåvarande ombudsmännen mot diskriminering slogs ihop. Jämställdhetsombudsmannen (JämO) hade hand om könsdiskriminering, Ombudsmannen mot etnisk diskriminering (DO) övervakade diskriminering som hade samband med etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, Handikappombudsmannen (HO) hade hand om diskriminering som hade samband med funktionsnedsättning och Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning (HomO) övervakade att lagar om diskriminering på grund av sexuell läggning följdes.

### **Detta ingår i DO:s uppgifter:**

DOs huvudsakliga uppgift är att se till att diskrimineringslagen följs. DO tar emot och utreder anmälningar om de förbud mot diskriminering och trakasserier som finns i diskrimineringslagen. DO kan företräda diskriminerade personer utan kostnad för dem i domstol.

DO utreder även anmälningar från föräldralediga som anser att de blivit sämre behandlade på grund av föräldraledighet.

DO utövar också tillsyn genom att granska hur arbetsgivare, högskolor och skolor lever upp till diskrimineringslagens krav på åtgärder för att förebygga diskriminering. Det gör DO genom granskningar av jämställdhetsplaner och likabehandlingsplaner.

I DOs uppdrag ingår också att sprida kunskap och information om förbuden mot diskriminering, både till dem som riskerar att diskriminera och till dem som riskerar att diskrimineras. Det innebär att DO erbjuder rådgivning och metodutveckling till bland annat arbetsgivare, högskolor och skolor. Genom olika medvetandehöjande insatser ska DO också se till att alla människor känner till sina rättigheter.

DO har även en uppgift att uppmärksamma och skapa debatt kring frågor som rör mänskliga rättigheter. I uppdraget ingår också ett särskilt ansvar att följa ny forskning och den internationella utvecklingen på området mänskliga rättigheter och diskriminering.

### **Kränkande behandling**

En elev kan vara utsatt för kränkande behandling om någon skickar elaka mail eller sms, om eleven upprepade gånger blir retad för något eller om hon eller han inte får vara med de andra. Självklart är också våld, som slag, sparkar, knuffar och hot kränkningar. Om någon upprepade gånger blir utsatt för kränkningar brukar det beskrivas som mobbning. Om eleven blir kallad "jävla svartskalle", "böj" eller "hora" kan hon eller han vara utsatt för diskriminering eller trakasserier.

En elev som blir utsatt för trakasserier och kränkande behandling kan:

- uppleva sig bli kränkt
- ha svårigheter att hävda sig i kamratgruppen
- verka ledsen och olycklig, håglös/passiv
- ha svårigheter att koncentrera sig
- underprestera
- sakna vänner
- ha svårigheter att tala i grupp eller under lektion
- skolka
- sova dåligt, ha mardrömmar
- ofta vara "sjuk" inför ny skoldag
- vara motvillig att gå till skolan
- komma hem med trasiga, förstörda eller "borttappade" kläder och saker utan förklaringar
- komma hem med blåmärken eller sår utan att förklara varför
- sällan eller aldrig bli hembjuden till skolkamrater
- välja omvägar till och från skolan
- muta eller köpa kompisar med pengar och saker

Detta är tecken och signaler som både personal och vårdnadshavare ska vara uppmärksamma på.

## **De sju lagskyddade diskrimineringsgrunder i diskrimineringslagen;**

### ***Kön***

Skolan ska förebygga och förhindra diskriminering och trakasserier som har samband med kön. Skolan ska också aktivt främja lika rättigheter och möjligheter för elever som deltar eller söker till verksamheten oavsett kön. Med kön avses enligt 1 kap. 5 § diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man. Transsexuella personer, alltså personer som har ändrat eller kommer att ändra sin juridiska könstillhörighet, skyddas utifrån diskrimineringsgrunden kön. Trakasserier som har samband med kön kan vara utfrysning, förlöjliganden och skämt kopplade till ett barns könstillhörighet. Sexuella trakasserier är av sexuell natur. Det kan vara svårt att identifiera sexuella trakasserier bland barn i förskoleålder. Vuxna måste vara uppmärksamma på och agera i situationer där barnens lek inte präglas av frivillighet, ömsesidig nyfikenhet och intresse, exempelvis när de leker doktorslekar.

### ***Etnisk tillhörighet***

Med etnisk tillhörighet menas enligt 1 kap. 5 § i diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande. Diskrimineringskyddet gäller även när ett barn utsätts för missgynnanden eller trakasserier som har samband med nära anhörigs etniska tillhörighet. Diskriminering och trakasserier som har samband med felaktigt förmodad etnisk tillhörighet ingår också i lagskyddet. Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

### ***Funktionsnedsättning***

Skolan ska förebygga och förhindra diskriminering och trakasserier ett barn när det har samband med funktionsnedsättning. Skolan ska också aktivt främja lika rättigheter och möjligheter för barn och elever som deltar eller söker till verksamheten oavsett funktionsnedsättning. Med funktionshinder menas enligt 1 kap. 5 § i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå. Begränsningen av funktionsförmågan ska till följd av en sjukdom eller skada vara medfödd eller förvärvad. Begränsningen ska därutöver vara varaktig, det vill säga bestå över en längre tid. Begränsningar till följd av en skada eller sjukdom som är av övergående natur omfattas alltså inte. Exempel på vanliga funktionsnedsättningar är allergier, hörsel- och synskador, Aspergers syndrom, ADHD och dyslexi och olika variationer av rörelsehinder. Diskrimineringskyddet gäller också när ett barn eller en elev utsätts för missgynnanden eller trakasserier som har samband med en nära anhörigs funktionsnedsättning. Graden av en funktionsnedsättning har dock ingen betydelse. Funktionsnedsättning kan märkas mer eller mindre beroende på miljön och situationen. Även diskriminering och trakasserier som har samband med felaktigt förmodad funktionsnedsättning ingår i lagskyddet. DO använder sig av Handisams beteckning funktionsnedsättning – och inte funktionshinder eftersom hindren finns i samhället och inte hos personen. Diskrimineringslagen använder dock genomgående funktionshinder.

### ***Religion och annan trosuppfattning***

Skolan ska förebygga och förhindra diskriminering och trakasserier som har samband med religion eller annan trosuppfattning. Skolan ska också aktivt främja lika rättigheter och möjligheter för barn som deltar eller söker till verksamheten oavsett religion eller annan trosuppfattning. Diskrimineringskyddet gäller också när ett barn eller en elev utsätts för missgynnanden eller trakasserier på grund av en nära anhörigs religionstillhörighet eller trosuppfattning. Även diskriminering och trakasserier som har samband med felaktigt förmodad religionstillhörighet eller trosuppfattning ingår i lagskyddet. Skolan är skyldig att se till barnets bästa och alla barn har rätt till kunskap och lärande, tankefrihet och religionsfrihet. Föräldrar har också rätt att uppfostra sina barn i enlighet med sin tro. Det gäller för skolan att respektera alla dessa rättigheter.

Enligt regeringens proposition 2002/03:65 "Ett utvidgad skydd mot diskriminering" bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringskyddet. Andra etiska, filosofiska eller politiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför. I övrigt definieras inte religion eller annan trosuppfattning i diskrimineringslagen. Begreppet annan trosuppfattning innefattar uppfattningar som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning, till exempel buddism och ateism. De anses ha ett naturligt samband med eller vara jämförbara med religion. Religionsfriheten är skyddad i såväl internationella konventioner som i den svenska grundlagen.

### **Sexuell läggning**

Skolan ska förebygga och förhindra diskriminering och trakasserier som har samband med sexuell läggning. Förskolan ska också aktivt främja lika rättigheter och möjligheter för de barn och elever som deltar eller söker till verksamheten oavsett sexuell läggning. Med sexuell läggning avses enligt 1 kap. 5 § i diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Diskrimineringskyddet gäller också när ett barn eller en elev utsätts för missgynnanden eller trakasserier som har samband med nära anhörigs sexuella läggning. Även diskriminering och trakasserier som har samband med felaktigt förmodat sexuell läggning omfattas av lagskyddet.

### **Könsidentitet eller könsuttryck**

Lagen säger att barn inte får diskrimineras eller trakasseras i skolan av skäl som har samband med könsöverskridande identitet eller uttryck. Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt 1 kap. 5 § i diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön. Skyddet omfattar de barn med en könsidentitet eller ett könsuttryck som hela tiden eller periodvis skiljer sig från samhällets könsnormer. Diskrimineringskyddet gäller också när ett barn eller en elev utsätts för missgynnanden eller trakasserier som har samband med en nära anhörigs könsidentitet eller könsuttryck.

### **Ålder**

Barn i skolan får inte utsättas för diskriminering och trakasserier som har samband med ålder. Med ålder avses enligt 1 kap. 5 § i diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd. Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder. Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder om särbehandlingen gäller tillämpning av bestämmelse i skollagen.

### **Direkt diskriminering**

Direkt diskriminering innebär att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan i en jämförbar situation, och detta har samband med kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder.

### **Indirekt diskriminering**

Man kan diskriminera genom att behandla alla lika. Det är det som kallas indirekt diskriminering. Det sker när skolan tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringssätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev på grund av kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, samt ålder. Om exempelvis alla elever serveras samma mat, kan skolan indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

## **Främjande arbete**

Främjande arbete handlar om att identifiera och stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten. Arbetet utgår ifrån skolans övergripande uppdrag att verka för demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter. Detta värdegrundsarbete syftar till att förankra respekten för alla människors lika värde samt att utveckla en miljö där alla barn känner sig trygga och utvecklas.

## **Förebyggande arbete**

Det förebyggande arbetet syftar till att avvärja de risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling som finns i er verksamhet. Riskerna kan kartläggas på olika sätt. Förebyggande mål och åtgärder måste motiveras av vad som kommer fram i en kartläggning.

## **Normkritik**

Uppkomsten av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling kan ofta kopplas till de normer som råder i förskolan och i skolan samt i det övriga samhället.

Att tillämpa ett normkritiskt perspektiv innebär att fokusera på de normer och maktstrukturer som gör att vissa personer uppfattas som avvikare och de konsekvenser som kommer av detta. Ett normkritiskt perspektiv skiljer sig från ett toleransperspektiv där syftet innebär att skapa förståelse och empati för människor som utsätts för diskriminering genom att fokusera på de som är "utsatta" och förbise de som "utsätter", vilket även riskerar att befästa normer.

Syftet med att tillämpa ett normkritiskt perspektiv är att synliggöra, problematisera och förändra de föreställningar och normer som ligger till grund för diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Tonvikten ligger på att visa de privilegier som tilldelas de som anses passa in i normen.

Sammanfattningsvis så handlar normkritiskt arbete om att:

- Synliggöra normer
- Ifrågasätta normer
- Synliggöra privilegier
- Granska egen position

## **Husmodellen**

Husmodellen är en kartläggningsmodell som DO tagit fram. Den består av en affisch och en handledning. Den ger möjlighet till samtal och kritiska reflektioner om vilka normer som präglar den egna verksamheten. För att underlätta arbetet är fördjupningsfrågorna i denna handledning sorterade efter de olika diskrimineringsgrunderna. Det är samtidigt viktigt att föra en diskussion om hur normer kring de olika diskrimineringsgrunderna kan samverka och även förstärka utsatthet för exempelvis diskriminering. Exempel på det kan vara hur personers utsatthet påverkas av både normer kring etnisk tillhörighet och kön. Det är viktigt att det finns ett tryggt och öppet klimat i arbetsgruppen. Det är bra om deltagarna reflekterar gemensamt över sina egna föreställningar kring de olika fördjupningsfrågorna.

## **EHT**

Elev-Hälso-Teamet (EHT) träffas regelbundet varje vecka. Medlemmarna i EHT är rektor, specialpedagoger, skolsköterskan och skolkuratorn. I EHT tas olika beslut, t.ex. om det främjande arbetet, om åtgärder i samband med tillbud och om olika pedagogiska insatser på individ, grupp och organisationsnivå. Rektor är den som är ytterst ansvarig för arbetet i EHT.

## Lagar som styr vårt arbete

Det är nolltolerans mot kränkningar och diskriminering i skolan. Det finns två lagar som ska skydda dig som elev från kränkningar, diskriminering och trakasserier i skolan; Skollagen (6 kapitlet) och diskrimineringslagen. Lagarna gäller alla skolformer som lyder under skollagen.

Bakgrunden till lagstiftningen är att flera myndigheter och organisationer, som exempelvis BRIS, uppmärksammade att kränkningar i skolan var ett stort problem.

Det finns också internationella löften som Sverige avgett, och som delvis uppfylls genom den här lagstiftningen. Ett sådant löfte är att Sverige ska leva upp till kraven i barnkonventionen. En annan anledning var att det tidigare drivits flera skadeståndsprocesser som misslyckats - alltså att barn och elever vänt sig till en domstol för att få rätt mot skolans ägare.

Det är Barn- och elevombudet som övervakar reglerna om kränkande behandling i skollagen (6 kapitlet) och Diskrimineringsombudsmannen som övervakar diskrimineringslagen.

### Skollagen

Enligt 6 kapitlet i skollagen så ska den som äger skolan, om det är en kommunal skola så är det kommunen, se till att varje verksamhet (till exempel varje förskola eller skola):

1. Målmedvetet arbetar mot kränkande behandling av barn och elever.
2. Gör allt de kan för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling.
3. Varje år gör en plan mot kränkande behandling. Den ska till exempel innehålla en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling. Dessutom ska barn och elever engageras i arbetet med att ta fram planen.
4. Lever upp till den så kallade handlingsplikten. Den innebär att så snart skolan får kännedom om att ett barn eller en elev känner sig utsatt så måste de agera och ta reda på vad som hänt. De måste också göra allt de kan för att det inte ska hända igen.

I skollagens 6 kapitel finns också ett förbud för vuxna i skolan att kränka ett barn eller en elev – till exempel säga taskiga saker, hota eller använda våld.

Lärarna har också en skyldighet att skapa en trygg miljö i skolan. Det kan ibland innebära att de måste använda sig av vissa disciplinära åtgärder, till exempel visa ut en elev från resten av en lektion. Även om det kan upplevas kränkande behöver det inte vara det i lagens mening.

### Ny skollag - tydligare skyldigheter

1 juli 2011 började nya skollagen tillämpas. Det innebär bland annat att det i 6 kap.10 § har införts en förtydligande avseende personalens skyldighet att informera rektor och huvudmannen:

**"Lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling är nu skyldiga att anmäla detta till rektorn. Rektorn är i sin tur skyldig att föra informationen vidare till huvudmannen."**

## **Diskrimineringslagen**

Enligt diskrimineringslagen ska den som äger skolan se till att varje verksamhet (till exempel förskola eller skola):

- Arbetar målmedvetet för att aktivt främja lika rättigheter och möjligheter för barn och elever oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder eller sexuell läggning. Det innebär att skolorna ska göra allt för att ingen ska bli diskriminerad eller trakasserad.
- Gör allt de kan för att förebygga och förhindra att något barn eller någon elev utsätts för trakasserier som har samband med någon av ovanstående diskrimineringsgrunder.
- Varje år upprättar en likabehandlingsplan som innehåller en översikt över det som behövs göras för att främja lika rättigheter och möjligheter för barn och elever, dels förebygga och förhindra trakasserier.

Den 1 januari 2009 infördes två nya diskrimineringsgrunder; könsöverskridande identitet eller uttryck samt ålder. Det är förbjudet att diskriminera ett barn eller en elev på grund av någon av diskrimineringsgrunderna.

## Planering för kartläggnings- och utvärderingsarbete läsåret 2011-2012

Planering av kartläggnings- och utvärderingsarbete av planen för Tillingeskolan.	
Hösttermin	Åtgärd/Ansvarig
Augusti/September	<b>Diskussion och inledande arbete med planens vision, syfte, mål, åtgärder, utformning, etc. med:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Personal (rektor tillsammans med kurator)</li> </ul>
November	<b>Uppföljning av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Utvecklingssamtal genomförs (klassläraren).</li> </ul>
December	<b>Uppföljning av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Elevernas trygghets- och trivselenkät genomförs och sammanställs och analyseras (EHT).</li> </ul>
Vårtermin	Åtgärd/Ansvarig
Januari/ Februari	<b>Uppföljning av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Genomgång med personalen av sammanställningen från enkäten (rektor/kurator)</li> <li>- Genomgång med elever av sammanställningen från enkäten (klassläraren)</li> <li>- Planen och enkätresultaten följs upp på APT (rektor)</li> </ul>
Mars/april	<b>Uppföljning av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Utvecklingssamtal genomförs (klassläraren).</li> </ul>
Maj	<b>Uppföljning av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Elevernas trygghets- och trivselenkät genomförs och sammanställs (EHT)</li> <li>- Genomgång med personal av sammanställningen (rektor/kurator)</li> <li>- Genomgång med elever av sammanställningen (klassläraren)</li> <li>- Skolans plan följs upp på APT (rektor).</li> <li>- Vårdnadshavarna besvarar enkät ang. planen via Internet</li> </ul>
Juni	<b>Uppföljning av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling:</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Planen utvärderas av personalen (rektor)</li> <li>- Samtliga utvärderingar, enkäter samt statistik kring tillbud under läsåret sammanställs och analyseras (rektor/EHT)</li> <li>- Utvärdering av planens uppsatta mål genomförs (rektor)</li> <li>- En ny plan utformas inför läsåret 2012-2013 (rektor/kurator)</li> </ul>

<b>Planering för främjande arbete på Tillingskolan 3-6 läsåret 2011-2012</b>
--

Hösttermin	Åtgärd
<b>Augusti</b>	Invigning av det nya läsåret första skoldagen
<b>September</b>	Pirendag Medeltidsdag årskurs 4-5 Hela skolan sjunger
<b>Oktober</b>	Pirendag FN-dagen firas den 24 oktober Hela skolan sjunger
<b>November</b>	Pirendag Hela skolan sjunger
<b>December</b>	Pirendag Hela skolan sjunger
Vårtermin	Åtgärd
<b>Januari</b>	Pirendag Hela skolan sjunger
<b>Februari</b>	Pirendag Hela skolan sjunger
<b>Mars</b>	Pirendag Hela skolan sjunger
<b>April</b>	Pirendag Hela skolan sjunger
<b>Maj</b>	Pirendag Hela skolan sjunger
<b>Juni</b>	Gemensam skolavslutning

Under hela läsåret genomförs regelbundet LQ-arbete med kompismassage och värdegrundsarbete i alla klasser. 1-2 gånger/termin har hela skolan gemensam utedag i "skolskogen". Ett läsprojekt genomförs även för hela skolan, fördelat under tre perioder under läsåret.

Allt främjande arbete dokumenteras av ansvariga pedagoger. Ansvarig för att det främjande arbete utförs enligt planeringen är rektor.

## BILAGA 5

## Planering för det förebyggande arbete på Tillingskolan 3-6 läsåret 2011-2012

Hösttermin	Åtgärd/Ansvarig
Augusti	
September	
Oktober	Utvecklingssamtal genomförs (klassläraren).
November	Utvecklingssamtal genomförs (klassläraren).
December	Skolans trygghet- och trivselenkät genomförs (rektor)
Vårtermin	Åtgärd/Ansvarig
Januari	
Februari	Avstämning i arbetslaget kring arbetet med handlingsplanen "Utreda och åtgärda vid misstanke om diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling" samt information om trivsel-och trygghetsenkätens resultat. (rektor)
Mars	
April	
Maj	Eleverna besvarar skolans trygghet- och trivselenkät (rektor) Vårdnadshavarna besvarar en enkät ang. det förebyggande arbetet via Internet (rektor)
Juni	

## Rutiner för att utreda och åtgärda vid misstanke om att elev kränks av elev

1. En anställd som upptäcker pågående konflikt/ kränkning/trakasserier skall genast ingripa. Då den akuta situationen åtgärdats meddelas elevernas klassföreståndare.
2. En anställd som på annat sätt får kännedom om att en elev anser sig blivit utsatt av trakasserier eller kränkande behandling informerar elevens klassföreståndare.
3. Klassföreståndaren och ytterligare en personal tar med den elev som kan ha blivit utsatt för kränkning/trakasserier för att klargöra vad som hänt och om det hänt tidigare. **Dokumentera samtalet (Steg 1 Bilaga 8A)**
4. Klassföreståndaren och ytterligare en person tar sedan med den/de elever som kan ha utfört kränkningen för att klargöra vad som hänt. Om flera elever deltagit talar de vuxna med dem en och en. **Dokumentera samtalen (Steg 2 Bilaga 8B)**
- 5A. Om det visar sig att det som hänt är en ömsesidig konflikt (bägge parter har sin del i det som hänt och ingen upplever sig vara rädd, kränkt eller trakasserad av den andre: Uppföljande samtal hålls enligt den planering som gjorts i steg 2 och 3 för att säkerställa att konflikten är utredd. Därefter kontaktas de inblandade elevernas vårdnadshavare igen och informeras om hur det har gått. **Dokumentera samtalen (Bilaga 8C)**



- 5B. Om det visar sig att det är trakasserier eller kränkningar som skett: Klassföreståndaren och ytterligare en person förklarar för eleven som utfört kränkningen och trakasserier att detta inte accepteras och inte heller får förekomma enligt lag, och att kränkningarna och trakasserier genast ska upphöra. Gör upp **en plan** för hur detta ska gå till. Om flera elever deltagit i kränkningarna talar de vuxna med dem en och en. **Dokumentera samtalen och planen (Bilaga 8B) Fyll i en Tillbudsrapport (Bilaga 9)**
- 6B. De vuxna som deltagit vid samtalen informerar inblandade elevers vårdnadshavare och berättar om vad som hänt och vad som nu beslutats. **Dokumentera samtalen (Bilaga 8A+8B)**
7. Klassföreståndaren meddelar EHT och/eller rektor om vad som skett och vad som gjorts. **Lämna en kopia på dokumentationen + Tillbudsrapport till rektor**
8. Eleverna hålls under uppsikt. **(Ansvar arbetslaget)**
9. Uppföljande samtal hålls enligt planering i steg 2 och 3. Därefter kontaktas inblandade elevers vårdnadshavare för att informeras om hur det gått. Eleverna hålls även fortsättningsvis under uppsikt. **Dokumentera samtalen (Bilaga 8C)**
10. Om kränkningarna eller trakasserier inte upphör kallas de elever som kränker tillsammans med vårdnadshavare till samtal hos rektor och skolkurator. En **handlingsplan** upprättas för att komma till rätta med problemet. **Samtalet dokumenteras.**
11. Handlingsplanen följs upp i ett nytt samtal med elev, vårdnadshavare, rektor och skolkurator. **Samtalet dokumenteras.**

Vid allvarliga trakasserier/kränkningar kontaktas de inblandade elevernas vårdnadshavare direkt. Rektorn kallar till samtal (se steg 10-11). Det kan dessutom vidtas ytterligare åtgärder, till exempel anmälan till socialtjänst.

## BILAGA 7

### Rutiner för att utreda och åtgärda vid misstanke om att elev kränks av vuxen

Skyldigheten att utreda om någon har utsatts för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling träder in så snart någon i verksamheten fått kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för detta. Det krävs alltså inga bevis för att påbörja en utredning.

Om en elev anser sig ha blivit utsatt för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling av en vuxen följs nedanstående plan:

1. Händelsen anmäls av eleven eller av annan person till klassföreståndaren, EHT, eller annan vuxen på skolan som eleven har förtroende för.

Använd Tillbudsrapport (Bilaga 9)

2. Anmälan lämnas snarast till rektor.

3. Vårdnadshavare informeras. Ansvarig för att detta sker är rektor.

4. Rektor informerar förvaltningschefen.

5. Rektor ansvarar för att utredning sker:

- Samtal förs med samtliga berörda parter. I samtalen skall rektor tillsammans med en rektorskollega medverka.
- **Samtalen dokumenteras.**
- Rektor ansvarar för att lämpliga åtgärder vidtas.
- Åtgärder som sätts in bör leda till långsiktiga lösningar. Det bör alltid övervägas om åtgärder också ska vidtas i syfte att förändra strukturer och förhållanden på grupp- och verksamhetsnivå.
- I fall av allvarliga kränkningar/trakasserier avgör rektor, eventuellt tillsammans med förvaltningschefen, om ärendet kräver disciplinära åtgärder eller ska anmälas till annan myndighet. Rektor informerar den anställde om rätten till fackligt stöd.
- **Åtgärderna dokumenteras.**
- Rektor följer upp ärendet med elev och målsman.
- Rektor tillsammans med biträdande rektor eller rektorskollega träffar regelbundet den personal som kränkt eleven och följer upp ärendet.
- **Utredning och åtgärder utvärderas och dokumenteras.**
- **Uppföljningen dokumenteras.**

Om åtgärderna inte är tillräckliga kan elev och vårdnadshavare vända sig till Barn- och elevombudsmannen ([www.skolinspektionen.se/BEO](http://www.skolinspektionen.se/BEO)) eller Diskrimineringsombudsmannen ([www.do.se](http://www.do.se)).

**Handlingsplan med rutiner för att utreda och åtgärda då elev kränker vuxen eller vuxen kränker vuxen finns hos rektor.**

BILAGA 8A

**Samtalsstöd Steg 1**

Datum:

Elevens namn: \_\_\_\_\_ Personnummer: \_\_\_\_\_ Klass: \_\_\_\_\_

Vad har hänt?

\_\_\_\_\_  
Var och när hände det?

\_\_\_\_\_  
Hur gick det till?

\_\_\_\_\_  
Vem utsätter Dig?

\_\_\_\_\_  
Finns det en ledare?

Vem är ledare?

\_\_\_\_\_  
Vi träffas för uppföljning; datum, tid och plats:

\_\_\_\_\_  
Vuxna som deltagit i detta samtal:

\_\_\_\_\_  
När kontaktades hemmet?

Hur kontaktades hemmet?

Vem kontaktades?

Ev. synpunkter från hemmet?

BILAGA 8B

**Samtalsstöd Steg 2**

Datum:

Elevers namn: \_\_\_\_\_ Personnummer: \_\_\_\_\_ Klass: \_\_\_\_\_

Stämmer informationen?

Om det stämmer, vad kan Du göra för att förhindra att det händer igen?

När kan Du börja med det nya beteendet?

Vad kommer Du att säga till dina kompisar?

Vi träffas för uppföljning; datum, tid och plats:

Vuxna som deltagit i detta samtal:

När kontaktades hemmet?

Hur kontaktades hemmet?

Vem kontaktades?

Ev. synpunkter från hemmet?

BILAGA 8C

**Samtalsstöd Steg 3**

Datum:

Elevens namn: \_\_\_\_\_ Personnummer: \_\_\_\_\_ Klass: \_\_\_\_\_

Har det upphört?

---

Kan det bli bättre?

---

Vad kan Du tänka på i fortsättningen utifrån det som hänt?

---

Vuxna som deltagit i detta samtal:

---

När kontaktades hemmet?

Hur kontaktades hemmet?

Vem kontaktades?

Ev. synpunkter från hemmet?

BILAGA 9

**Tillbudsrapport diskriminering, trakasserier och kränkande behandling**

**Tillingseskolan läsåret 2011 – 2012**

Tillbud nr: \_\_\_\_\_

Årskurs: \_\_\_\_\_

Datum \_\_\_\_\_ Klockan \_\_\_\_\_

Uppgiftslämnare \_\_\_\_\_

Inblandade \_\_\_\_\_ Klass \_\_\_\_\_

---

---

---

---

---

---

---

---

Typ av tillbud (Markera)

Diskriminering      Trakasserier      Kränkning      Skadegörelse      Annat

**Vad har hänt?**

---

---

---

---

---

---

---

---

**Var hände det?**

---

Bedömning (Markera)

Har inte inträffat tidigare      Har inträffat tidigare      Har inträffat upprepade gånger

**Hemmet har informerats av:** \_\_\_\_\_

**Datum:** \_\_\_\_\_ **Tid:** \_\_\_\_\_ **Hur:** \_\_\_\_\_

**Informationen lämnades till:**

---

**Tillbudsrapporten lämnas till rektor!**

## Ordningsregler

Rektorn ansvarar för att det finns ordningsregler för varje skola. Ordningsreglerna skall utarbetas och följas upp under medverkan av lärare och övrig personal samt företrädare för eleverna och deras vårdnadshavare.

Tillingskolans ordningsregler är huvudsakligen förväntansregler. De gäller för hela skolan. Sedan kan det finnas ytterligare konkreta ordningsregler i de olika arbetslagen framtagna av elever och personal tillsammans. Konsekvenserna kommer att tas fram i samråd med elever och personal.

Skolans ordningsregler utvärderas varje läsår på klassråd och elevråd, i samband med föräldramöten och samrådsmöten (med föräldrarepresentanter), samt på arbetsplatsträffar med personalen. De revideras därefter vid behov inför varje nytt läsår.

Tre viktiga regler som täcker in mycket vid lek och samvaro på skolan:

- Behandla andra som du själv vill bli behandlad
- Alla ska få vara med
- När någon inte vill vara med på en lek gäller sluta-regeln

## Förväntansregler

Som elev kan du förvänta dig av oss...

- att vi bemöter dig med respekt
- att vi bryr oss om dig
- att vi kommer att göra allt för att hjälpa dig om du råkar illa ut
- att vi kommer att ingripa mot alla former av kränkande tilltal och sänkningar
- att vi ska se till att du får en så lugn och trivsamt arbetsmiljö som möjligt

Vi förväntar oss av dig som elev...

- att du aldrig bidrar till att någon råkar illa ut
- att du använder ett vårdat språk
- att du bemöter andra med respekt
- att du aldrig medverkar till någon form av skadegörelse
- att du är utvilad och har ätit frukost

Som förälder kan du förvänta dig av oss...

- att all personal arbetar för att ditt barn ska känna trygghet i skolan
- att vi arbetar för en lugn och trivsamt arbetsmiljö
- att vi tar kontakt med dig om något särskilt händer
- att vi ingriper mot alla former av kränkningar
- att vi bryr oss om ditt barn

Vi förväntar oss av dig som förälder...

- att du hjälper ditt barn ta ansvar för skolarbetet
- att du ser till att barnet kommer i tid
- att barnet är utvilad och har ätit frukost
- att du ställer upp på de värdegrunder vi kommit överens om
- att du meddelar skolan om du märker att ditt barn råkat illa ut i skolan

## **Ordningsregler för inlines och skateboard**

Elever får åka inlines och skateboard på skolgården utanför Piren och vid Jollen.  
För all åkning gäller:

- Egen hjälm på huvudet (obligatoriskt) och övrig skyddsutrustning.
- Ingen åkning inomhus och inte över skolgårdarna.

## **Ordningsregler för cykling**

Mellan klockan 06:00-18:00 är cykling inte tillåten på skolgården. Vid cykelutflykter under skoltid gäller alltid egen hjälm på huvudet och trafiksäker cykel.

## **Ordningsregler vid snö**

Det är inte tillåtet att mula någon. För årskurs F-3 är snöbollskastning endast tillåten på lilla fotbollsplanen vid Skeppet. För årskurs 4-6 är snöbollskastning endast tillåten vid Dungen.

Elever får åka kana i kullen på skolgården. För all åkning gäller egen hjälm på huvudet.

## **Regler för mobiltelefoner**

- Vi har inga mobiltelefoner påslagna på lektioner.
- Ingen tar kort på någon utan tillåtelse.
- Ingen filmar någon utan tillåtelse.
- Ingen gör ljudupptagningar utan tillåtelse.

## **Konsekvenser när ordningsregler inte följs**

1. Tillsägelse
2. Personal beslagtar telefoner om reglerna inte följs. Telefonerna återlämnas efter skoldagens slut.
3. Kontakt med föräldrar vid upprepade regelbrott
4. En handlingsplan upprättas
5. Skolans elevhälsoteam kallas in
6. Elevvårdskonferens med rektor